

Julie Nymann og kunstneren som aktivist

*Af Anna Karlskov Skyggebjerg, seniorforsker og leder af
Nationalt Videncenter for Læsning*

Julie Nymann og kunstneren som aktivist

Af Anna Karlskov Skyggebjerg, seniorforsker og leder af Nationalt Videncenter for Læsning

Som tværfaglig billed- og performancekunstner er Julie Nymann (f. 1987) kendt for at bruge sig selv og sine egne erfaringer med dysleksi som en del af sit kunstneriske udtryk. Værkerne *Fordelene ved at være ordblind* og *Ordblind med stolthed* fortæller allerede i titlerne, at der er tale om kunst med et stærkt og personligt budskab.

Der er flere kunstnere, som trækker på egne erfaringer med dysleksi/ordblindhed. Det gælder for eksempel for billedkunstneren Gudrun Hasle (f. 1979), der i sin broderede livsfrise, *Gudruns livshistorie* (2004), blandt andet henviser til sin egen skolegang og den manglende forståelse af ordblindheden, som hun har mødt undervejs. Gudrun Hasle bruger blandt andet sine egne stavemåder for at tage ejerskab over sproget og for at protestere over at være blevet misforstået og korrekset utallige gange.

Julie Nymanns måde at trække på sine egne livserfaringer ligger i forlængelse af Gudrun Hasles. Samtidig er Julie Nymanns udtryk anderledes og mere radikalt, og helt bogstaveligt har hun gjort sig selv til en del af kunstværket. Siden ordblindeugen i oktober 2023 har Julie Nymann udelukkende klædt sig i grønt for at tage farven og håbet tilbage til mennesker med dysleksi.

Den grønne farve henviser til Den Nationale Ordblindetest, hvor man kun bliver tildelt farven grøn, hvis man **ikke** er ordblind. Diagnosticeres man med ordblindhed, får man tildelt farven rød. En farve, der i almindelighed signalerer fare og fuldt stop på lyskurven, og ordblindheden risikerer med en sådan farvesymbolik at blive forbundet med noget forbudt, farligt og tabulagt, også selvom det ikke er intentionen.

Julie Nymann gør opmærksom på, at ordblindhed findes som et livsvilkår, og hun viser absurditeten i at kategorisere mennesker ud fra farver. Hun har altså noget helt særligt på hjerte med sine værker, og hun vil med sin kunst opnå opmærksomhed omkring bestemte grupper og samfundsforhold. Vi skal tænke over behandlingen af mennesker med ordblindhed, men også over normalitetsbegrebet i det hele taget.

Aktivismen i kunst og litteratur

Julie Nymann er et eksempel på aktivisme i nutidskunsten, og hun kan sammenlignes for eksempel med forfatteren Caspar Eric, der ovenikøbet er født samme år som hende. Caspar Eric retter i sine

langdigte opmærksomheden mod forholdene for mennesker med fysiske handicap, og han trækker på sine egne erfaringer med cerebral parese. Senest har han udgivet den anmelderroste og meget populære digtsamling *Crip* (2025), der har titel efter et slangudtryk ('krøbling'), som også er blevet navnet på en identitetspolitisk handicapbevægelse. Mens billedkunstneren Julie Nymann tager farven tilbage, tager digteren Caspar Eric sammen med handicapbevægelsen sproget (og det oprindeligt nedsættende ord 'crip') tilbage.

I undervisningssituationer kan man sætte fokus på kunst som aktivisme. Det er oplagt at sammenligne, hvordan de to kunstnere bruger deres egne erfaringer og deres egne kroppe som en del af det kunstneriske udtryk. I bredere forstand er det interessant at arbejde med, hvordan de æstetiske bearbejdninger af svære og til tider tabuiserede emner virker, og hvordan de personlige erfaringer bliver til fælles og almene indsigter.

Nogle af de spørgsmål, man kan stille til Julie Nymanns kunstværker, er:

- Hvad får vi ud af at erfare dysleksi gennem en æstetisk bearbejdning i kunsten?
- Hvad får vi øje på gennem kunsten, som vi ikke ellers ville opdage?
- Har vi som fagprofessionelle eller studerende i velfærdsprofessioner en særlig gavn af eller forpligtelse over for kunst, som behandler udfordrende livsforhold som for eksempel dysleksi?
- Hvordan kan vi bruge Julie Nymanns værk i dialogen med børn og unge, forældre og andre borgere?
- Hvordan kan den kunstneriske aktivisme inspirere til egne handlinger?

Kilder:

Engbirk, Emilie Høegh: *Fra rød til grøn: Julie Nymann vil have os til at mærke ordblindheden*. Art Matter 2026. [Fra rød til grøn: Julie Nymann vil have os til at mærke ordblindheden - Art Matter - Guide - Journal - Festival](#)

Hansen, Kamma Overgaard: *Gudrun Hasle i Lex* på lex.dk. Hentet 13. oktober 2026 fra https://lex.dk/Gudrun_Hasle

Larsen, Peter Stein: *Caspar Eric i Lex* på lex.dk. Hentet 13. oktober 2026 fra https://lex.dk/Caspar_Eric